

Kitaabka Daanyeel - Lambar Soddon iyo Lix

Astaanta Nebiyadeed ee Nebukadnesar: Muujinta Calaamadaha Taariikhiga ah ee Dhaqdhaqaaqii Millerite iyo Aragtida la Shaabadeeyey ee Webiga Ulay

Jeff Pippenger
2023-12-31

Daaniyeel cutubkiisa koowaad wuxuu matalaa taariikhda malaa'igta koowaad iyo tan labaad laga bilaabo Ogosto 11, 1840, ilaa Oktoobar 22, 1844. Daaniyeel cutubkiisa afraadna sidoo kale wuxuu ka hadlayaa taariikhda malaa'igta koowaad iyo tan labaad laga bilaabo 723 BC, ilaa Oktoobar 22, 1844. Dabcan, tani suurtagal ma aha in la arko la'aanteed hab-raaca roobka dambe ee "xariiqba xariiqda ka dambaysa."

Nebukadnesar, cutubka afraad, waa astaan nebinnimo oo aad u murugsan. Waxaa muhiim ah inaan is xusuusinno waxa uu metelo innagoo bilaabayna inaan tixgelinno furfuridda aragga Webiga Ulaay ee taariikhda William Miller. Riyadii labaad ee Nebukadnesar, sidaan uga duwanayn riyadii labaad ee William Miller, waxay matalaysay "toddobada wakhti" ee Laawiyiintii labaan iyo lix, kuwaas oo ah dunta nebinnimo ee isku tidcaysa dhammaan kitaabka Daanyeel. Markii Daanyeel fasisray riyadii Nebukadnesar ee cutubka afraad, wuxuu uga digay xukun soo socda, isagoo sidaas yeelayna u noqday tusaale-hore ee farriinta malaa'igta koowaad oo taariikhda soo gashay "wakhtiga dhammaadka" sannadkii 1798.

Markii xukunkii Nebukadnesar looga digay inuu iman doono uu yimid, imaatinkiisu wuxuu astaan u ahaa Oktoobar 22, 1844, markii uu bilaabmay xukunka baarista. Cutubka afraad, fariintii digniinta ahayd ee Daanyeel bixiyey iyo imaatinka xukunka ku xidhan fariinta digniinta labadaba waxaa lagu muujiyey erayga "saacad". "Saacaddii" xukunka Nebukadnesar waxay metelaysay "saacadda" xukunka Ilaah ee fariinta malaa'igta kowaad. Waxay kaloo astaan u ahayd "saacadda" sharciga Axadda, marka uu bilaabmo xukunka fulinta ee Ilaah. Qaybta cutubka afraad ee Daanyeel ee matalaysa imaatinka fariinta malaa'igta kowaad sannadkii 1798, iyo imaatinka malaa'igta saddexaad Oktoobar 22, 1844, taas oo lagu calaamadeeyey erayga "saacad," dabadeed waa lagu celiyey oo lagu sii ballaadhiyey. Habka ku-celinta iyo ballaadhintu waa farsamo nebiyadeed oo si isdaba joog ah ugu dhacda waxsii sheegyada, hase ahaatee gaar ahaan buugga Daanyeel.

Markii Nebukadnesar gaadhay "saacaddii" xukunka, "toddobadii wakhti," kuwaas oo ahaa xukunkiisii, ayaa bilaabmay, oo isaga, isagoo ah boqorkii woqooyi, wuxuu markaas matalay xukunkii lagu soo dejiyey boqortooyadii woqooyi ee Israa'iil sannadkii 723 BC. Waxaa la siiyey qalbiga bahal, bahalkuna wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah dhexdeeda waa boqortooyo, oo laga bilaabo 723 BC ilaa 1798, wuxuu matalayey labada nooc ee jaahilnimada ah ee inta badan mawduuca ka ah kitaabka Daanyeel.

Muddo kun iyo lixdan maalmood ah, oo u taagnaa kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood, wuxuu matalayay awooddii baabi'inaysay ee jaahiliga ahayd; dabadeedna kun iyo laba boqol iyo

lixdan maalmood oo kale, oo astaan u ahaa kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood, wuxuu matalayay awooddii baabi'inaysay ee baabanimada. Wadnaha labada awoodood ee baabi'inayaaba isku mid buu ahaa, waayo baabanimadu wax kale ma aha ee waa jaahiliyad huwan qirashada Masiixiyadda.

“Dhammaadka maalmaha,” oo ah astaan lagu aqoonsaday Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad, taas oo matalaysa “wakhtiga dhammaadka” ee 1798, boqortooyadiisii ayaa loo soo celiyey isaga. Markhaatiga Daanyeel afar, iyo Ruuxa Waxsii-sheegidda, waxay caddeeyaan in markii boqortooyadiisii loo soo celiyey “dhammaadka maalmaha,” uu ahaa nin toobadkeen ah. Markaas ayuu noqdaa astaan nebiyadeed oo ka tarjumaysa afar xaqiiqo oo waaweyn. Wuxuu noqdaa xidhiidhka nebiyadeed ee u dhexeeya awoodda masduulaagga ee jaahilnimada, taas oo uu matalayey nuska hore ee “toddobadiisii wakhti,” iyo awoodda bahalka, taas oo uu matalayey nuska dambe ee “toddobadiisii wakhti.” Isaga oo astaan u ah labadaas awoodood, kuna taagan sidii boqortooyo dib loo soo celiyey sannadkii 1798, markaas wuxuu matalaa awoodda saddexaad ee baabi'inta keenta (nebiga beenta ah), taas oo ahayd inay xukunto toddobaatan sannadood oo astaan ah, intii dhilladii Turos la illoobay. Isaga oo ah boqorkii Baabuloon, Nebukhadnesar wuxuu matalaa xidhiidhka nebiyadeed ee u dhexeeya saddexda awoodood ee noqon lahaa Baabuloon casri ah maalmaha ugu dambeeya, taas oo dabadeed dunida u horseedda Armageddoon.

Waxa kale oo uu u taagnaa dhalashadii Maraykanka sidii bahalkii dhulka, kaas oo ku bilaabmay 1798 sidii wan yar, taas oo lagu astaysay waayo-aragnimadiisii soo noqoshada. Isla mar ahaantaana waxa uu matali lahaa labada gees ee bahalkii dhulka saarnaa, kuwaas oo ah Jamhuurinimada iyo Borotestaannimada, kuwaas oo matalayay xoogga Maraykanka, taas oo u saamaxday inuu noqdo qaranka dunida ugu fadliga badan. Hase ahaatee, dhammaadka toddobaatanka sannadood ee astaan ahaan loo sheegay, labadaas gees waxa markaas lagu matali lahaa Jamhuurinimo riddowday iyo Borotestaannimo riddowday, iyadoo labada geesba loo kala qaybinayo laba dabaqadood. Geeska Jamhuurinimadu waxa uu ka koobnaan lahaa xisbiga Dimuqraadiga oo si cad u dayacay mabaadi'da quduuska ah ee Dastuurka, iyo xisbiga Jamhuuriga oo sheeganayay inay yihiin difaacayaasha iyo hormuudyada Dastuurka, laakiin dhab ahaan diidayay mabaadi'da quduuska ah ee Dastuurka, iyadoo dooranaya dhaqammo iyo caadooyin inay ka sarreeyaan mabaadi'da ku dhex qoran dukumentigaas quduuska ah.

Labada kooxood waxaa astaan ahaan u metelayey Sadukiinta iyo Farrisiinta wakhtigii Masiixa. Ruuxa Sadukiinta iyo Farrisiintuna sidoo kale wuxuu ka muuqan lahaa geeska Protestantism-ka riddada ah, iyadoo hal dabaqad ay taageerayso cibaadada Axadda, tan kalena cibaadada Sabtida. Xaaladdii Nebukadnesar ee beddelka ahayd dhammaadka “maalmaha,” sannadkii 1798, si habboon ayay u metelaysaa Maraykanka, iyo labada gees ee bahalka dhulka. Saddexda astaamood oo dhan—bahalka dhulka iyo labadiisa gees—waxaa loo qaddaray inay ka beddelmaan wan oo ay noqdaan masduulaagii.

Nebukadnesar, dhammaadka “toddobadii wakhti” ee isaga loo qoondeeyey, wuxuu matalay xiriirka lagu aqoonsado in boqortooyadiisii dhabta ahayd ee Baabuloon ay tahay astaanta Baabuloonka casriga ah ee maalmaha ugu dambeeya, taas oo ka kooban masduulaagii, bahalkii, iyo nebigii beenta ahaa. Wuxuu kaloo matalay saddexda hay'adood ee wax sii sheegidda ah ee uu

bahalka dhulku leeyahay laba geesoodku metelo, kaas oo ka beddelma wan una noqda masduulaagii intii lagu jiray toddobaatanka sano ee astaanta ah ee dhilladii Turo la illoobo. Waa arrin qoto dheer in boqortooyadiisii dhabta ahayd ay tahay isla boqortooyada tusaale u ah boqortooyada talisa toddobaatan sano oo astaan ah.

Astaanta Nebukadnesar ee cutubka afraad waa in lagu dul saaraa cutubka koowaad. Marka adeegsigaas la sameeyo, wuxuu isu keenaa calaamadaha taariikhda Millerite-ka, wuxuuna xaqiijiyaa runo dhowr ah oo ku saabsan riyadii Webiga Ulaay ee wakhtigaas la furay. Aasaaska iyo tiirka dhexe ee dhaqdhaqaaqii Millerite-ku wuxuu ahaa su'aasha iyo jawaabta ku qoran kitaabka Daanyeel cutubka siddeedaad, gaar ahaan aayadaha saddex iyo tobnaad iyo afar iyo tobnaad. Su'aashu waxay ahayd, "Ilaa goormay ahaan doontaa riyada ku saabsan qurbaanka joogtada ah, iyo xadgudubka baabba'a keena, si meesha quduuska ah iyo ciidankaba loogu gacangeliyo in lagu tunto?"

Boqollaal, haddaanay kumannaan ahayn, ee erayada lagu daray Kitaabka Quduuska ah, erayga keliya ee lagu daray oo waxyigu caddeeyo inuusan ka tirsanayn qoraalka waa erayga "allabari." Marka eraygaas si habboon looga saaro, waxa ay si cad u muujinaysaa in "kan maalinlaha ah iyo xadgudubka" ay yihiin laba quwadood oo kala duwan oo wax baabbi'iya. Sister White si gaar ah ayey u caddeysay in erayga "allabari" lagu daray xigmad aadane ah oo uusan quseyn qoraalka, isla tuducaasna waxay sidoo kale ku aqoonsatay in Millerites-ku ay ku saxsanaayeen garashada "kan maalinlaha ah" inuu yahay jaahilnimo. Eray-bixinnada naxwaha ee ku jira su'aasha aayadda saddex iyo tobnaad, Masiixu si taxaddar leh ayuu ugu aqoonsaday qoraallada Sister White, oo marka lagu hago qoraallada iyo tilmaamaha waxyiga leh ee lagu daray, su'aashu waa, "Ilaa goormay ahaan doontaa riyadu oo ku saabsan labada quwadood ee wax baabbi'iya ee jaahilnimada iyo baabbinimada baadariga, kuwaas oo ku tunti lahaa quduuska iyo weliba dadka Ilaah?"

Sidaas darteed, markii Nebukadnesar lagu meeleeeyo "wakhtiga dhammaadka," sannadkii 1798, wuxuu matalayaa nin soo noqday, sidaas awgeedna wuxuu matalaa "kuwa caqliga leh" ee fahmi lahaa tiirka dhexe iyo aasaaska Adventism-ka. Soo-noqoshadiisu waxay aqoonsanaysaa "kuwa caqliga leh" ee fahmaya "korodhka aqoonta" ee waqtigaas la furfuray, hase yeeshee astaantiisa nebiyadeed lafteedu si toos ah ayay u muujinaysaa taariikhda ah mawduuca su'aasha ah, "ilaa goorma bay ahaan doontaa waxyigu ku saabsan xoogga baabbi'inaya ee heesannimada iyo baabnimada, kaas oo ku tumanaya dadka Ilaah (ciidanka), iyo meesha quduuska ah ee Ilaah?" Isaga oo ah astaan "bikrad caqli leh" oo fahmaysa "korodhka aqoonta," wuxuu matalaa William Miller, waayo Miller waa astaanta kuwa "caqliga leh" ee ku jiray taariikhda ka bilaabatay "wakhtiga dhammaadka," sannadkii 1798.

Nebukhadnesar waa astaan ka mid ah calaamadaha jidka ee "wakhtiga dhammaadka," oo marka lagu dul saaro cutubka koowaad, waxa uu sidoo kale matalaa imaatinka malaa'igta kowaad wakhtigaas, maxaa yeelay cutubka afraad, "saacadda" uu Daanyeel Nebukhadnesar ugu gudbiyo farriinta digniinta, waxay calaamad u tahay goortii malaa'igta kowaad timid, taasuna waxay ahayd 1798. "Saacadda" ay timid xukunkii Nebukhadnesar, waxay matalaysay "saacadda" bilowgii xukunka baadhista ee Ilaah 22-kii Oktoobar, 1844. Calaamadaha jidka ee ay soo saarto astaanta Nebukhadnesar ee cutubka afraad waa 723 BC, 538, 1798 (wakhtiga dhammaadka), iyo 22-kii

Oktoobar, 1844.

Calaamadaha taariikhda Millerite-ka ee ku jira Daanyeel cutubka koowaad waxay ka bilaabmaan Yehooyaaqiim, kaas oo astaan u ah xoojinta farriintii kowaad ee timid “wakhtiga dhammaadka,” sannadkii 1798. Xoojinta farriinta kowaad, oo uu metelo Yehooyaaqiim, waxay calaamad u tahay Agoosto 11, 1840. Qabsashadii Yehooyaaqiim waxay billowdaa toddobaatanka sannadood ee xukunkii Baabuloon, kuwaas oo ku dhammaada amarkii Kuuros. Cutubka koowaad ee Daanyeel wuxuu tilmaamayaa geeddi-socod imtixaan saddex-tallaabo ah, oo loo metelay imtixaan cunto, dabadeedna imtixaan muuqaal ah, kaas oo ku soo gunaanadma imtixaan litmus ah. Saddexdaas imtixaan waxay u taagan yihiin Agoosto 11, 1840, markii malaa’igtii xoogga badnayd, oo aan ka yarayn Qofka Ciise Masiix, ay samada ka soo degtay iyadoo sidata kitaab yar oo ay dadka Ilaah markaas ahayd inay “cunaan,” sida Daanyeel iyo saddexdii mudaneyaashu ay u doorteen inay cunaan cunto ka kooban digir iyo khudaar, halkii ay ka cuni lahaayeen cuntadii Baabuloon.

Imtixaankii labaad ee habkaas wuxuu matalay muujintii diidmada kaniisadaha Protestanka ee farriintii Miller (farriintii malaa’igta koowaad), markaas oo la arki karay kala-duwanaansho u dhexeeya dhaqdhaqaaqii Milleriyiinta iyo kaniisadaha Protestanka ee markaas bilaabay kaalintoodii nebinnimo ahaan Protestantnimo riddaysan. Kala-duwanaanshaha u dhexeeyey labadaas kooxood wuxuu u muuqday si la mid ah sidii Daanyeel iyo saddexdii saaxiibadood jirkoodu uga sii qurux badnaa ugana sii buurburnaa, iyadoo cunay cunto jannawi ah halkii ay ka cuni lahaayeen cunnadii Baabuloon. Kala-duwanaanshahaasu wuxuu si cad u muuqday dhammaadkii sannadkii kitaabiga ahaa ee 1843 (Abriil 19, 1844), markii uu yimid wakhtigii dib-u-dhaca ee masaalka tobanka gabdhood.

Imtixaankii saddexaad, kaas oo ahaa tijaabadii litmus-ka, wuxuu u taagnaa Oktoobar 22, 1844, markii, saddex sannadood dabadeed, “saacaddii” timid oo Nebukadnesar qudhiisu xukumay isla markaana ku dhawaaqay in Daanyeel iyo saddexdaas rag ee mudan ay “toban jeer” kaga wanaagsanaayeen nimankii xigmadda lahaa ee Baabuloon. Markii cutubka afraad ee Daanyeel la dul saaro cutubka koowaad, waxaa soo baxaya astaamaha jidka ee taariikhda Millerite-ka, kuwaas oo ka bilaabmaya “wakhtiga dhammaadka” ee 1798; xoojintii farriinta malaa’igta kowaad 11-kii Agoosto, 1840; niyad-jabkii kowaad 19-kii Abriil, 1844; iyo niyad-jabkii weynaa ee Oktoobar 22, 1844.

Marka laga gudbo aqoonsiga calaamadaha gaarka ah ee taariikhda Millerite-ka, labada cutub, marka la isu geeyo “line upon line,” waxay muujiyaan farriinta malaa’igta kowaad, waxay aqoonsadaan labada quwadood ee wax baabbi’iya ee ah mawduuca caqiidada aasaasiga ah ee labada kun iyo saddexda boqol oo maalmood, iyo weliba habka imtixaanka ee saddexda tallaabo ah ee Daanyeel laba iyo tobnad, kaas oo had iyo goor dhaca marka kitaabka Daanyeel la furo.

Waxay kaloo aqoonsan yihiin in Nebukadnesar, isagoo ah astaanta kuwa xigmadda leh ee 1798, isla markaana lala xiriirinayo riyadiisii labaad ee cutubka afraad, uu metelo William Miller, kaas oo dhaqdhaqaaqiisu uu noqon lahaa geeska runta ah ee Protestant-ka. Shaqada William Miller, oo metesha runaha aasaasiga ah ee Adventism-ka, waxaa lagu metelay labada loox ee Xabaquuq, Ilaahna wuxuu hagamay samaynta labadaas loox ee quduuska ah.

Waxaa jiray xaqiiqooyin nebiyadeed oo dhowr ah oo Miller uusan si sax ah u arag, waayo aragtidiisa taariikhda nebiyadeed kama ay saamaxin inuu garto in ay jiraan saddex quwadood oo wax baabbi'iya; ma aha jaahilnimada oo keliya (masduulaagii), iyo baabinnimada (bahalkii), balse sidoo kale Protestantnimada riddowday (nebiga beenta ah). Qorshaha Rabbaaniga ah dhexdiisa, fahamradaas nebiyadeed ee Miller, oo ku koobnaa aragtidii taariikheed ee uu taagnaa, laguma muujin labada loox ee quduuska ah ee Xabaquuq.

Riyadii labaad ee Nebukadnesar ee ku qoran cutubka afraad ee Daanyeel, waxay u taagan tahay riyadii labaad ee William Miller. Labada riyo-ba waxay ka hadlayaan “toddobada wakhti,” riyada Miller-na waxay tilmaamaysaa diidmada hawshiisa oo bilaabatay 1863, kuna sii korodhay ilaa Qayladii Saqda Dhexe. Labada riyo-ba waxay ku dhammaadaan boqortooyo dib loo soo celiyey ka dib wakhti kala firdhin ah. Sababtaas awgeed, waxaynu tixgelin doonaa riyadii labaad ee Miller, ka hor intaynaan si toos ah u eegin araggii Webiga Ulay oo la furfuray 1798.

“Waxaan ku riyooday in Ilaah, gacan aan la arki karin, iigu soo diray sanduuq yar oo si yaab leh loo farsameeyey, dhererkiisuna qiyaastii toban inji yahay, ballac iyo joogna lix inji, kana samaysan qori madow iyo luul si farshaxannimo leh loogu dhex-rakibay. Sanduuqa waxaa ku xidhnaa fure. Isla markiiba furihii ayaan qaatay oo sanduuqii furay; markaas, yaab iyo amakaag igu dhacay, waxaan arkay isagoo ka buuxa nooc kasta iyo cabbir kasta oo dahabyo ah, dheeman, dhagaxyo qaali ah, iyo lacag dahab iyo qalin ah oo leh qiyaas iyo qiime kasta, kuwaas oo si qurux badan loogu habeeyey meelihii kala duwanaa ee sanduuqa; oo sidaas loo habeeyey ayay u soo celiyeen iftiin iyo ammaan aan waxba la simi karin qorraxda mooyaane.”

“Waxaan u maleeyey inaanay waajibkayga ahayn inaan kaligay ku raaxaysto muuqaalkan yaabka leh, in kastoo qalbigaygu aad ugu faraxsanaa dhalaalka, quruxda, iyo qiimaha waxa ku jiray. Sidaas daraaddeed waxaan saaray miis dhexe oo qolkeyga yaal, waxaana faafiyey warka in ku alla kii doonaya uu iman karo oo arki karo muuqaalka ugu ammaanta badan uguna dhalaalka badan ee nin ku arkay noloshan.”

“Dadku waxay bilaabeen inay soo galaan, markii hore tiro yar, hase yeeshee waxay ku sii kordheen dad badan. Markay markii ugu horraysay ku eegeen sanduuqa dahabka, way yaabi jireen oo farxad bay ku qaylin jireen. Laakiin markii kuwii daawanayay bateen, qof walba wuxuu bilaabay inuu taabto dahabyadii, isagoo ka soo saaraya sanduuqa oo ku kala firdhinaya miiska. Waxaan bilaabay inaan ka fikiro in mulkiiluhu uu haddana iga dooni doono sanduuqa iyo dahabyada gacantayda; oo haddii aan u oggolaado in la kala firdhiyo, aanan mar dambe u meel dhigi karin sidii hore boosaskoodii sanduuqa; waxaana dareemay inaan weligay awoodi doonin inaan guto isla xisaabtan kaas, waayo aad buu u weynaan lahaa. Markaas ayaan bilaabay inaan dadka ka baryo inaanay iyaga taaban, ama aanay ka soo saarin sanduuqa; laakiin intii aan sii baryayay, ayay sii kala firdhinayeen; oo haatan waxay u ekaayeen inay ku kala firdhinayaan qolka oo dhan, sagxadda iyo alaab kasta oo qolka taal dusheeda.”

Markaas ayaan arkay in ay ku dhex firdhiyeen dhagaxyadii qaaliga ahaa ee dhabta ahaa iyo lacagtii runta ahayd tiro aan la koobi karin oo ah dhagaxyo qaali ah oo been-abuur ah iyo lacag been ah. Aad baan uga cadhooday falalkooda liita iyo mahadnaqdarradooda, oo waan canaantay oo ku canaantay arrintaas; laakiinse intii aan sii canaanayay, ayay sii badanayeen

inay ku dhex firdhiyaan dhagaxyada qaaliga ah ee been-abuurka ah iyo lacagta beenta ah kuwa dhabta ah.

“Markaasaan aad iyo aad ugu cadhooday naftayda jidheed, oo waxaan bilaabay inaan xoog jidheed ku isticmaalo si aan qolka uga saaro; laakiin intaan mid dibadda u riixayay, saddex kale ayaa soo gelayay oo keenayay wasakh iyo qoryo-xiiq iyo ciid iyo cayn kasta oo qashin ah, ilaa ay dabooleen dhammaan jawharadihii runta ahaa, dheemankii, iyo lacagihii, kuwaas oo gebi ahaanba indhaha laga qariyey. Waxay kaloo kala jeexjeexeen sanduuqaygii yaraa oo ku dhex firdhiyeen qashinka. Waxaan mooday inaan ninuna tixgelinayn murugadayda ama cadhadayda. Waxaan noqday mid gebi ahaanba niyad jabsan oo qalbi jaban, markaasaan fadhiistay oo ooyay.

“Anigoo sidaas u ooyaya oo uga barooranaya khasaarahaygii weynaa iyo mas’uuliyaddaydii, ayaan Ilaah xusuustay, oo si aad ah u tukaday in uu gargaar ii soo diro. Isla markiiba albaabkii waa furmay, oo nin baa qolka soo galay, markaas dadkii oo dhammu way ka wada baxeen; isaguna, isagoo gacanta ku haya burush boodhka lagu xaaqo, ayuu daaqadihii furay, oo bilaabay inuu qolka ka xaaqo boodhkii iyo qashinkii.”

“Waxaan isaga ka baryay inuu ka waantoobo, waayo waxaa burburka dhexdiisa ku kala firdhansanaa dhagaxyo qaali ah oo qaarkood.”

Wuxuu ii sheegay inaan cabsan, waayo isagu “wuu daryeeli doonaa iyaga.”

“Markaas, intii uu xaaqayay wasakhda iyo qashinka, dahab-beenno iyo lacag-beenno, dhammaantood way kaceen oo daaqadda ayay ka baxeen sida daruur oo kale, dabayshuna way qaaday. Mashquulka dhexdiisa ayaan indhaha isku qabtay daqiiqad; markaan furayna, qashinkii oo dhan waa baaba’ay. Jawharadihii qaali ahaa, dheemankii, lacagtii dahabka iyo qalinkaba, waxay si fara badan ugu kala firdhaysnaayeen qolka oo dhan.

Markaas ayuu miiska saaray sanduuq, kaas oo aad uga weynaa kana qurux badnaa kii hore, wuxuuna ku guray jawharadaha, dheemannada, iyo lacagaha birta ah cantoobooyin, dabadeedna ku tuuray sanduuqa, ilaa aan hal qudha ka hadhin, in kastoo qaar ka mid ah dheemannadu aanay ka weynayn caarada biin.

Markaas dabadeed wuxuu iigu yeedhay inaan “imaado oo arko.”

“Waxaan eegay sanduuqa, laakiinse indhahaygu waxa ay la yaabeen araggaas. Waxa ay u ifayeen toban jeer ammaantoodii hore ka badan. Waxaan moodayay in ciidda lagu xoqay cagihii dadkaas sharka leh ee kala firdhiyey oo boodhka ku tuntay. Waxa ay ugu habaysnaayeen sanduuqa si qurux badan, mid walbana meeshiisii, iyada oo aan muuqan wax raad ah oo ka hadhay dadaalkii ninkii ku dhex tuuray. Farxad aad u weyn ayaan ku qayliyey, qayladaasina way i toosisay.” Early Writings, 81–83.

Waxaannu qormada xigta kaga hadli doonnaa riyadii Miller.

Kuwa soo socda waa hordhacii riyadii labaad ee William Miller, oo uu qoray James White markii uu ku daabacay riyada Miller wargeyska Advent Herald.

“Riyadan soo socota waxaa lagu daabacay Advent Herald in ka badan laba sannadood ka hor. Markaas waxaan arkay in ay si cad u tilmaamayso waayo-aragnimadeennii hore ee Imaatinka Labaad, iyo in Ilaah riyada u bixiyey faa’iidada adhiga kala firidhsan.

“Calaamooyinka muujinaya in maalinta weyn oo laga cabsado ee Rabbigu dhow dahay waxaa ka mid ah riyoooyin. Eeg Yoo’eel 2:28–31; Falimaha Rasuullada 2:17–20. Riyadu waxay ku iman kartaa saddex siyaabood; marka hore, ‘hawlo badnidooda.’ Eeg Wacdiyahi 5:3. Marka labaad, kuwa ku hoos jira ruuxa wasakhda ah iyo khiyaanada Shaydaanka, waxay ku riyoon karaan saamayntiisa. Eeg Sharciga Kunoqoshadiisa 8:1–5; Yeremyaah 23:25–28; 27:9; 29:8; Sekaryaah 10:2; Yuudas 8. Marka saddexaadna, Ilaah weligiisba wax buu ku baray, welina in ka badan ama in ka yar ayuu dadkiisa ugu baraa riyoooyin, kuwaas oo ku yimaada adeegga malaa’igaha iyo Ruuxa Quduuska ah. Kuwa ku taagan iftiinka cad ee runta waxay garan doonaan marka Ilaah riyo siiyo; kuwaas oo kalena laguma khiyaanayn doono lagumana hoggaamin doono riyoooyin been ah.”

“Oo wuxuu yidhi, Hadda erayadayda maqla; haddii nebi idinku dhex jiro, aniga Rabbiga ah ayaan isaga isku muujin doonaa aragti, oo waxaan kula hadli doonaa riyo.’ Tirintii 12:6. Yacquubna wuxuu yidhi, ‘Malaa’igtii Rabbiga ayaa riyo igula hadashay.’ Bilowgii 31:2. ‘Oo Ilaah habeenkii ayuu riyo ugu yimid Laabaan reer Suuriya.’ Bilowgii 31:24. Akhri riyoooyinkii Yuusuf, [Bilowgii 37:5–9], dabadeedna akhri qisada xiisaha leh ee rumoobiddoodii Masar. ‘Rabbigu wuxuu Sulaymaan ugu muuqday Gibecoon habeenkii riyo.’ 1 Boqorradii 3:5. Taalladii weynayd ee muhiimka ahayd ee cutubka labaad ee Daanyeel waxaa lagu bixiyey riyo, sidoo kale afartii bahal, iwm., ee cutubka toddobaad. Markii Herodos doonayay inuu baabbi’iyo Badbaadiyihii yaraa, Yuusuf waxaa riyo loogu digay inuu u cararo Masar. Matayos 2:13.

“Oo waxay ahaan doontaa MAALMAHA UGU DAMBEEYA, ayaa Ilaah leeyahay, in aan Ruuxayga ku shubi doono binu-aadmiga oo dhan; wiilashiinna iyo gabdhihiinnuna way wax sii sheegi doonaan, dhallinyaradiinnuna waxay arki doonaan waxyiyo, waayeelladiinnuna waxay ku riyoon doonaan riyoooyin.’ Falimaha Rasuullada 2:17.

“Hadiyadda waxsii-sheegidda, oo lagu helo riyoooyin iyo muujinno, halkan waa midhaha Ruuxa Quduuska ah, oo maalmaha ugu dambeeya waa in si ku filan loo muujiyo si ay calaamad u noqoto. Waa mid ka mid ah hadiyadaha kaniisadda injiilka.

“Oo qaar wuxuu ka dhigay rasuullo; qaarna NABIYO; qaarna wacdiyayaal; qaarna adhijirro iyo macallimiin; Si quduusiinta loo kaamiliyo, shuqulka adeegidda aawadiis, jidhka Masiixa loo dhiso.’ Efesos 4:11–12.

“Oo Ilaah qaar ayuu kiniisadda dhex dhigay, marka hore rasuullo, marka labaadna NABIYO,’ iwm. 1 Korintos 12:28. ‘HA quudhsanina WAXSII-SHEEGYADA.’ 1 Tesaloniika 5:20. Eega sidoo kale Falimaha Rasuullada 13:1; 21:9; Rooma 7:6; 1 Korintos 14:1, 24, 39. Nebiyada ama waxsii-sheegyada waxaa loogu talagalay dhisidda kiniisadda Masiixa; mana jiro caddayn laga keeni karo ereyga Ilaah oo muujinaysa in ay joogsan lahaayeen ka hor inta aan wacdiyayaal, adhijirro iyo macallimiin joogsan. Laakiin kan diiddan ayaa leh, ‘Waxaa jiray aragtiyo iyo riyoooyin been ah oo aad u badan, sidaas darteed kalsooni kuma qabi karo wax noocaas ah oo

dhan.’ Waa run in Shaydaanku leeyahay wax uu ku daydo oo been-abuur ah. Weligiisba wuxuu lahaa nebiyo been ah, waana hubaal in aynu filan karno kuwo sidaas ah hadda, saacaddan ugu dambaysa ee khiyaanadiisa iyo guushiisa. Kuwa diida muujinta khaaska ah ee caynkaas ah, sababta oo ah been-abuurku wuu jiraa, si la mid ah ayay wax yar uga sii dheeraan karaan oo u inkiri karaan in Ilaah weligiis isu muujiyey dadka riyo ama aragti, maxaa yeelay waxa la iska yeelyeelay ee been-abuurka ahi had iyo jeer wuu jiray.”

“Riyooyinka iyo waxyiyooyinku waa dariiqa uu Ilaah isku muujiyey binu-aadmiga. Dariiqan ayuu kula hadlay nebiyada; hibada wax sii sheegiddana wuxuu ka dhex dhigay hibadaha kiniisadda injiilka, wuxuuna riyooyinka iyo waxyiyooyinka ku daray calaamooyinka kale ee ‘MAALMAHA UGU DAMBEEYA.’ Aamiin.

“Ujeeddadaydu hadalladii kor ku xusnaa waxay ahayd inaan si waafaqsan Qorniinka uga qaado diidmooyinka, oo aan maskaxda akhristaha ugu diyaariyo waxa soo socda.” James White.